

PsyQ Programmadag

Systeemtherapie in de (S)GGZ Over samenhang en samenwerking

Vrijdag 15 januari 2021

Let op: datum is gewijzigd!

Online congres met interactieve workshops



09.15 welkom en opening	Welkomstwoord door Annet Spijker, psychiater, voorzitter Directieraad PsyQ Nederland en introductie door de dagvoorzitter
09.30 – 10.15	<i>Systeemtherapeuten in de GGZ:</i> generalisten of specialisten? Een antwoord op deze verwarrende tweedeling Sanne Oomens
10.15- 11.00	<i>Systeemtherapie en wetenschappelijke evidentie:</i> Nadia van der Spek In gesprek met onderzoekers in de klinische praktijk van de systeemtherapie
11.00 – 11.30	Pauze: benen strekken en frisse lucht
11.30 – 12.15	<i>Hope is dope</i> De kracht van beperking Flip-Jan van Oenen
12.15 – 12.30	Discussie en Q&A
12.30 – 13.30	Lunchpauze
13.30 – 14.30	Workshop ronde 1
14.30 – 15.00	Pauze: benen strekken en frisse lucht
15.00 – 16.00	Workshop ronde 2
16.00 – 16.30	Slotwoord en Vooruitblik Mieke Hartgers

Plenair Ochtendprogramma:

Sanne Oomens: Psychotherapeut/systeemtherapeut, NVRG-geregistreerd supervisor en docent, redactiesecretaris van het tijdschrift Systeemtherapie

Wat zijn systeemtherapeuten: het enfant terrible in de beroepenstructuur van de GGZ, of zijn het de luizen in de pels bij samenwerkingsprocessen, of zijn het speurhonden naar veerkracht in tijden van schaarste, of gewoon specialistische duizendpoten die uit zijn op verbinding en samenwerking en wars van welke lineaire tweedeling dan ook?

Dr. Nadia van der Spek GZ-psycholoog en systeemtherapeut, Assistent professor aan de afdeling klinische psychologie van de Vrije Universiteit Amsterdam en GZ-psycholoog/systeemtherapeut en senior onderzoeker bij Arkin Jeugd & Gezin, Amsterdam

In gesprek met collega's over het implementeren en onderzoeken van systeemtherapie in de praktijk. Wat levert het op? Welke dilemma's kom je tegen? Wat zijn de valkuilen. Welk plezier kun je beleven aan wetenschappelijk onderzoek. Hoe kun je wetenschappelijke kennis dienstbaar maken aan het dagelijks werk van (systeem)therapeuten? Wat zijn de voordelen en uitdagingen voor behandelaren en cliënten van werken met wetenschappelijk onderbouwde systeemtherapieën? Maar ook: klopt de veelgehoorde uitspraak als dat er onvoldoende evidentie zou bestaan voor de effectiviteit van systeemtherapie?

Dr. Flip-Jan van Oenen, arts/systeemtherapeut en supervisor van de NVRG. Hij is werkzaam bij het Centrum voor Relationale Therapie van Arkin te Amsterdam en het Amsterdams Instituut voor Gezins- en Relatietherapie. Hij publiceerde artikelen op het gebied van o.a. systeemtherapie, crisisinterventie en suïcidaliteit en is (co)auteur van het praktijkboek Crisisinterventie. Recent verscheen van zijn hand het boek Het misverstand psychotherapie (2019).

- In de ggz verschijnen jaar in jaar uit nieuwe psychotherapeutische modellen die nóg betere resultaten beloven dan de voorgaande. Toch blijken te resultaten veel bescheidener dan vaak gedacht wordt.

- De mythe van vooruitgang heeft effect op cliënt, therapeut en samenleving. In het verlengde hiervan ziet het vakgebied zich momenteel voor fundamentele dilemma's geplaatst:

- Hoe kunnen we als clinicus aan realistisch verwachtingsmanagement doen met betrekking tot de te verwachten –bescheiden- resultaten en tegelijkertijd voldoende ruimte laten voor hoop op verbetering

- Hoe kunnen we de kracht van beperking en begrenzing benutten in het therapieproces?

- Kunnen en willen we als (systeem)therapeuten bijdragen aan het doorbreken van de maakbaarheidsgedachte die de samenleving beheerst?

Op deze vragen zal in de lezing nader worden ingegaan.

Literatuur: Oenen, van, F.J. (2019). Het misverstand psychotherapie. Amsterdam: Boom/de Tijdstroom

Workshops ronde 1 **(13.30-14.30 uur)**

1A Groepscommunicatietraining voor paren

Aristides Tamboer, systeemtherapeut, werkzaam bij PsyQ Den Haag

Anneke Zaaijer-Zandstra, GZ-psycholoog en systeemtherapeut, werkzaam bij PsyQ Leiden

Patiënten die zich bij PsyQ melden met psychische klachten kampen nogal eens met problemen in de relatie met hun partner. Dit is niet verwonderlijk, want psychische problemen hebben een wisselwerking met de belangrijke levensgebieden: psychische klachten trekken een wissel op de relatie, en relatieproblemen bemoeilijken het herstel van psychische klachten. De partners zijn vast komen te zitten in standaard patronen, waarbij beider gedrag, cognities en emoties ineffectief op elkaar inwerken. Beide partners kunnen niet meer met enige afstand naar zichzelf en de ander kijken en zijn er vaak van overtuigd dat de tekorten bij de ander zitten.

Deze workshop geeft een inkijkje in de werkwijze van deze therapeuten in hun basale groepscommunicatietraining voor paren, waarin het inzicht in en ervaring met effectief communiceren niet op de laatste plaats voortkomt door het groeps karakter van de training waardoor de blik verruimd wordt en het bijstellen van eigen overtuigingen gefaciliteerd wordt door de confrontatie met en herkenning bij andere paren. Ook wordt aandacht gegeven aan indicatie en timing van de training in het behandelaanbod binnen PsyQ, in verhouding tot een verdiepende systeemtherapie gericht op de partner-relatie, al dan niet in een groep (daar waar beschikbaar in het aanbod: EFT of SFT)

1B Schematherapie met paren

Leo Goetstouwers, psychotherapeut en systeemtherapeut en NVRG-geregistreerd supervisor, i.o. tot Klinisch Psycholoog. Werkzaam bij PsyQ Amsterdam

Behandelaars stuiten in een individuele behandeling van persoonlijkheidsproblematiek vaak op onregelende partner-relatieproblematiek. Het omgekeerde geldt ook: systeemtherapeuten lopen bij de behandeling van partner-relatieproblematiek niet zelden vast op rigide patronen die terug te voeren zijn op persoonlijkheidsproblematiek van één of van beide partners. In beide gevallen wordt minder resultaat bereikt dan waar op was gehoopt. Het ligt voor de hand om te proberen om de circulaire effecten van persoonlijkheids- en partnerrelatieproblematiek in één behandeling aan te pakken. Een mogelijkheid daartoe biedt schematherapie bij paren. Een behandeling waarmee nu bij PsyQ Amsterdam ervaring wordt opgebouwd onder supervisie van Eckard Roediger (Schema Therapy Institute- Frankfurt). Over het effectonderzoek hiernaar is in het ochtendprogramma gesproken. De workshop nu richt zich op de praktische toepasbaarheid, waarbij schematherapeuten en systeemtherapeuten elkaar kunnen treffen om bekender te raken met deze specifieke vorm van schematherapie.

1C Meergezinsdagbehandeling: samen staan we sterk!

Marc J.H. Godschalk, Systeemtherapeut/Verpleegkundig Specialist i.o., werkzaam bij ParnassiaGroep regio Rijnmond en eigenaar eigen praktijk, Lid specialismegroep 'voeding- en eetstoornissen' ParnassiaGroep, Lid congrescommissie NAE

In deze workshop zal een uitleg worden gegeven over de meergezinsdagbehandeling die wordt ingezet voor jeugd en jongeren, tussen de 10 en de 22 jaar, met een eetstoornis (specifiek: anorexia). Deze vorm van behandelen voorkomt een (langdurig) klinisch traject en zet ouders in een regisserende en herstelgerichte rol. De MGDB, die onder meer is ontwikkeld door Eisler, Lock en andere grootheden binnen de Maudsly Family therapy, wordt aangeboden in een samenwerking tussen PsyQ, Youz en Emergis. Waar mogelijk wordt in de workshop gebruik gemaakt van audiovisueel materiaal.

1D Transculturele Systeemtherapie

Reinout Graaf, psychiater/systeemtherapeut, NVRG-supervisor en opleider
Margo Sandel, gz-psycholoog/Psychotherapeut. NVRG-supervisor en opleider

Beiden o.a. werkzaam bij het specialistisch transcultureel team i-Psy Amsterdam

De systemische behandelvisie vormt het uitgangspunt bij het vormgeven van het nieuwe gevormde specialistische transcultureel werkende team in Amsterdam. In de workshop willen we de deelnemers aan de hand van theoretische concepten, visie en toepassing daarvan bij praktische casuïstiek meenemen in het proces van het uitwerken van de transcultureel-systemische uitgangspunten in een concreet plan over teamsamenstelling, samenwerking en behandelaanbod.

Workshops ronde 2: (15-16 uur)

2A Geweldloos verzet bij over-afhankelijke (jong)volwassen kinderen

Aristides Tamboer, systeemtherapeut,
Margarida Valentim Veteriano, GZ-psycholoog en systeemtherapeut
Beiden werkzaam bij PsyQ PG Den Haag.

Geweldloos verzet is een methodiek ontwikkeld door Haim Omer professor of Psychology at Tel Aviv University, gericht op hoe ouders weerstand kunnen bieden aan dwingend gedrag van (een) van hun kinderen en hen toch steun te bieden. Zijn collega Dan Dolberger heeft de methodiek specifiek toegespitst op adolescenten die de overgang naar de (jong)volwassenheid niet maken. Ze vertonen toenemend grensoverschrijdend en/of vermijdend en afhankelijk gedrag en houden het gezin daarmee in een greep en zijn zelf vaak zorgmijdend. De workshop richt zich op de kernelementen van de methodiek bij deze doelgroep, maar buigt zich ook met de deelnemers ook op de organisatorische complicaties wanneer niet het gezinslid met het meest zorgwekkende gedrag de hulpvrager is. En op hoe deze methodiek in te passen in de huidige organisatie van de zorg bij PsyQ

2B Systeemgerichte interventies bij bipolaire stemmingsstoornissen

Jacqueline Counotte, psychiater team Bipolaire stemmingsstoornissen PsyQ Den Haag en
Sanne Oomens, psychotherapeut en systeemtherapeut bij PsyQ Den Haag en NVRG-erkend supervisor en docent in het Consortium Psychiatrie Opleiding ZHN.

Mensen die van nabij worden geconfronteerd met een bipolaire stemmingsstoornis, bij zichzelf of bij een partner, familielid of vriend, weten vaak niet wat hen overkomt. De ontwrichtende heftigheid van een manie en de verpletterende wanhoop van een depressie kunnen hen tijdelijk buitenspel zetten. Zelfmanagement, het weer controle krijgen over het eigen emotionele evenwicht, is een van de belangrijke doelstellingen van de behandeling van een bipolaire stoornis (Prof. Dr. R.W. Kupka, handboek psycho-educatie bipolaire stoornissen).
Zowel de stemmingswisselingen als de noodzaak tot blijvende alertheid en discipline doen een aanslag op de definitie van de relatie, de invulling van de rol als partner of ouder, de beleving van wie je zelf bent en wat belangrijk voor je is. Systeemgerichte interventies dienen om uit te vinden hoe elkaar te helpen reguleren waar nodig, maar ook hoe weer samen ten volle van het leven te durven genieten.

2C **Systeemgericht behandelen met seksualiteit in het vizier, of andersom?**

Ellie Smit, Psychotherapeut, systeemtherapeut en NVVS Seksuoloog en geregistreerd supervisor

Bart Faassen, GZ-psycholoog in opleiding tot psychotherapeut en NVVS seksuoloog

Beiden werkzaam bij PsyQ Seksuologie Den Haag

Seksuologische problemen komen veel voor en hebben een forse invloed op het welzijn en functioneren. Toch blijken behandelaars in de GGZ het onderwerp te vaak behendig te ontwijken. Hoewel systeemtherapeuten vanzelf veel aandacht besteden aan het relationele functioneren, vermijden zelfs zij nog te vaak om seks expliciet en concreet te bespreken.

Behandelaars zijn vaak al tevreden als ze de in vage bewoordingen de vraag gesteld hebben "Hoe is het met de intimiteit?"

Of het nu door eigen ongemak komt, of dat het ongemak aan de patiënt wordt toegeschreven, we verwaarlozen een belangrijk levensgebied in de behandeling. Patiënten kunnen weliswaar schroom hebben maar ze zijn blij als de behandelaar niet dezelfde schroom laat blijken, omdat dit hen remt in plaats van uitnodigt.

Omgekeerd kan het zijn dat individuele stoornisgerichte behandelaars het (medisch) seksuologische aspect wel aandacht geven, maar niet vanuit systemisch perspectief, gericht op de interactie tussen partners, of op de boodschappen die ouders hun kinderen meegeven, etc.

In deze workshop stimuleren we de combinatie van deze twee deskundigheidsgebieden: de systemische en seksuologische, met als doel het praten over seks veel gewoner en vanzelfsprekender te laten zijn.

2D **Systeemgerichte crisisinterventie in een IBT team**

Larissa Wurthmann – Verpleegkundige IBT Rijnmond en Systeemtherapeutisch werker

Roselie van Asperen – Verpleegkundige IBT Rijnmond en Verplegingswetenschapper en lid PG specialismegroep Acut

Intensieve behandeling thuis (IBT) teams bieden thuis behandeling aan patiënten in psychiatrische crisis. Waar normaal gesproken een opname nodig was worden deze teams nu ingezet om een opname te voorkomen of te verkorten door 24 uur per dag beschikbaar te zijn. Het is een hoopvolle interventie die opnames voorkomt en de patiënt helpt om in zijn eigen omgeving te herstellen.

Doordat de patiënt in zijn eigen omgeving herstelt, speelt het systeem van de patiënt een grote rol. Niet alle hulpverleners binnen de IBT teams zijn geschoold in systemisch werken, maar het is van belang dat alle hulpverleners het systeem kunnen betrekken. Daarom wordt er binnen de IBT teams gebruik gemaakt van Consensusgericht systemisch interviewen en interveniëren: een goed genoeg-pakket op basis van de 3 watjes (Wat is er aan de hand - Wat is al geprobeerd - Wat moet er nu gebeuren)

In deze workshop zal inzicht gegeven worden in de manier waarop de IBT teams omgaan met systemisch interveniëren. Een belangrijke basis die voor elke hulpverlener van belang is.

Algemene informatie en voorwaarden:

Organisatiecommissie:

Reinout Graaff, i-Psy Amsterdam
Sanne Oomens, PsyQ Den Haag
Mieke Hartgers, PsyQ en Parnassia Groep
Edith Gram, Congresbureau PGA
Anja van Selm, PsyQ NL

Accreditatie:

Accreditatie wordt aangevraagd bij: NVRG, FGZPT, NVvP, RSV, V&VN en de NVP.
(*accreditatiepunten worden alleen toegekend na het volgen van zowel het plenaire deel in de ochtend als beide workshoprondes in de middag*)

Aanmelden kan alleen digitaal. Meld je aan via de volgende link :

https://parnassiagroep-nl.zoom.us/webinar/register/WN_k1TkjPxxgQZWR_eW1z4kUgQ

(*na inschrijving ontvang je een link voor het plenaire gedeelte; voor de workshops krijg je 2 weken vooraf per workshop een aparte zoom link naar een online klaslokaal toegestuurd*)

We verzoeken je vriendelijk om alle registratievelden in te vullen. Indien je géén BIG-nummer hebt kun je nvt invullen. Registreer je, als dat kan, met een privé mailadres en open het webinar buiten de Citrix omgeving.

Aanmelden is gratis voor medewerkers van PsyQ, Parnassia Groep, Lentis, METggz en Mondriaan.

Externe deelnemers betalen € 100,- en inschrijving is definitief na betaling op de volgende bankrekening:

NL53INGB0673846717
T.n.v. PsyQ Nederland BV
o.v.v. Landelijk Congres Systemtherapie in de (S)GGZ

We zien je aanwezigheid graag tegemoet!